

Европейският бюджет

Голямото предизвикателство, с което трябва да се справят експертите които ще подготвят бюджета на ЕС, тази година е кризата, а шансът, който имат – първите сигнали, че май приближава нейният край. На срещата в Истанбул на финансовите министри управляващият директор на МВФ Доминик Строс-Кан прогнозира, че кризата ще бъде преодоляна след около година. И все пак за бюджета на ЕС.

Обикновено той минава 100 милиарда евро. Като абсолютна стойност изглежда голям, но реално представлява между 1 и 2% от икономическото богатство, създавано в ЕС всяка година.

През годините приоритетите при финансирането на разходите претърпяват промени, свързани с развитието на идеята за европейска интеграция. В началото бюджетът на Европейската икономическа общност обхваща основно административните разходи. В последните години огромната част от средствата се насочват към подобряване начина на живот на европейците, и по-специално към по-бедните региони в Съюза. През 1985 година например плащанията за общата селскостопанска политика са били малко повече от 70% от бюджета на ЕС, а се очаква до 2013 г. делът им да намалее почти наполовина и да стигне 32 на сто. Преди 44 години само 6 % от европейския бюджет е бил предвиден за политика на сближаване, а прогнозата е през 2013 година той да достигне 35%.

Хората, живеещи в държавите от ЕС трябва да бъдат убедени както от националните си правителства, така и от ръководните органи в Съюза, че обществените разходи са насочени към техните приоритети и, че средства се използват правилно. Изразходването на парите от европейския бюджет продължава да бъде строго ограничавано от финансовата дисциплина, още повече в условията на финансова и икономическа криза.

За 2010 година посланието е „рационализиране на разходите“.

Съветът на Европейския съюз изготвя проектобюджет всяка година и го представя пред Европейския парламент. Това са двете институции, които всяка година определят приходите и разходите на ЕС.

Освен че приема бюджета, ЕП следи и за това къде отиват парите на европейските граждани. С бюджетните теми в Парламента се занимава Комисията по бюджети, а с контрола върху изпълнението му - Комисията по бюджетен контрол.

Повече за бюджетните процедури и за бюджет 2010 можете да научите от [сайта на ЕП](#).

В момента основният източник за финансиране на бюджета на ЕС сега е ресурс, основан на брутният национален доход на държавите-членки. През 1988 г. ресурсът от БНД е представлявал по-малко от 11 % от приходната част, докато през 2013 година този размер ще бъде 74 на сто от приходите. Другите източници на финансиране са митата, селскостопанските налози и приходите

от ДДС. Двата най-големи източника на доходи – постъпленията, основани на националния доход на държавите и приходите от ДДС, носят много от характеристиките на националните вноски и често са възприемани като такива. Те се предоставят от националните трезори и понякога се представят като разходни позиции в националните бюджети. Заради това държавите-членки често преценяват политиките и инициативите на ЕС като възвращаемост спрямо своите национални вноски.

Вземането на решение колко пари ще похарчи ЕС и как е демократичен процес. Европейската комисия всяка година предлага проект за всяка област от политиката и програма. Въпреки това решението за разходните планове на практика се взема от Европейския парламент и от Съвета на Европейския съюз. След като парите са похарчени, Комисията трябва да уведоми Европейския парламент как е станало това. Разходите подлежат на проверка от Европейската сметна палата.

Близо половината от европейския бюджет отива за превръщане на икономиката на ЕС в по-конкурентоспособна и динамична, и за намаляване на различията между по-богатите и по-бедните държави-членки.

Двата основни приоритета в проектобюджета за 2010 година са икономическото възстановяване и научните изследвания и енергетика. При предварителните обсъждания стана ясно, че евродепутатите подкрепят плана за възстановяване, но смятат, че той не трябва да бъде финансиран за сметка на други политики.

139 милиарда евро е предварителният проектобюджет, приет от Европейската комисия за 2010 година. Близо половината от разходите – 45% ще бъдат за икономически растеж и заетост на населението. Увеличението спрямо тазгодишния бюджет е 3,2 на сто. Средствата заделени за научни изследвания и енергетика, ще се увеличат с повече от 12 %. Очаква се през следващата година новите 12 страни-членки на ЕС да получат 52 % от кохезионните и структурните фондове.

Парите за запазването на сега съществуващите работни места и създаването на нови, и за подобряване на инфраструктурата ще бъдат около 62 милиарда евро. Трансевропейските транспортни и енергийни мрежи ще получат 12,7 % повече средства в сравнение с 2009 г., или около 1 милиард и 80 милиона евро. Експертите определят 2010, като година за борба с бедността и социалното изключване, и планират серия инициативи във всички държави-членки. Научният проект „Галилео“ ще получи 90 милиона евро за втората година от провеждането си.

Селскостопанската помощ за новоприсъединилите се държави към ЕС също ще се увеличи. Статистиката показва, че благодарение на общата селскостопанска политика доходът земеделците от 12-те нови сега е с 47 % по-висок от дохода им преди присъединяването.

В отговор на кризата в млечния сектор през следващата година 300 млн. евро ще бъдат заделени за резерв на Млечния фонд на ЕС. Първоначалното предложение беше за два пъти по-голяма сума, но според експерти това е по-реалистично. Помощите за сектора се увеличават от 9 млн. евро през 2009

година до 449 млн. за следващата година.

Селското стопанство е друга област с големи разходи. Почти 43 млрд. евро през 2009 г. се дават за гарантиране на сигурни доставки от безопасни и качествени храни, както и за финансиране на дейността на 19-те милиона фермери в ЕС. Още 11 % от бюджета отиват за развитие на селските райони, а 10 % са за опазване на околната среда. Малко по-малко от разходите за опазване на околната среда – 6% отиват за администрацията – Европейската комисия, Европейския парламент и Съвета на министрите, както и за писмени и устни преводачи за 23-те официални езика в Съюза.

Всяка година ЕС отделя от бюджета си средства за помощ за развиващите се страни, за предизвикателства като промяната на климата и прехраната. За 2010 година сумата е 8 милиарда евро. Най-голям дял в парите, отделени за външна помощ имат тези за развитие на бедните държави, следвани от средства за предприсъединителни програми.

За да бъде ЕС по-безопасно място, институциите предвиждат увеличение на парите за проекти, свързани с борбата с престъпността и тероризма, и за управление на миграционните потоци. За следващата година те ще бъдат 1 милиард евро.

Окончателното приемане на бюджета на ЕС ще бъде през декември на пленарно заседание на Европейския парламент.